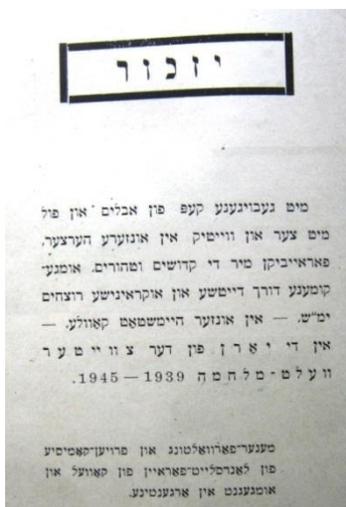

VII

יזכור

**לזכרון נצח של קדושינו
שניספו בידי הרוצחים הנאציים
בשנים 1939 – 1945
ת.נ.צ.ב.ה**

יזכור

**בראשים מורכנים מרוב אבל ובלבבות מלאים צער וכאב, אנו
מנציחים את הקדושים והטהורים, שניספו בידי הרוצחים
הגרמנים והאוקראינים, יימח שם, בעיר הולדתנו קובל, בשנות
מלחמת העולם השנייה 1939 – 1945.**

**הנהלת הגברים וועדת הנשים
של אגודת יוצאי קובל וסביבתה בארגנטינה**

יחיאל שיינבוים ע"ה

נפל בקרב עם הגרמנים בגטו ווילנה
ב-1 בספטמבר 1943.

המצבה על קיברו של יחיאל שיינבוים
בבית העלמין של ווילנה.

מנציחים את זיכרו הקדוש:
יוצאי קובל והסביבה בארגנטינה.

המשורר קלמן לים ע"ה

ניספה בוורשה בעת מלחמת העולם השנייה.

מנציחים את זיכרו:

יוצאי קובל והסביבה בארגנטינה

ד"ר אשר פרנקפורט ע"ה (עליו השלום)

המייסד והמנהל של הגימנסיה העברית "הרצליה" בקובל; מורה ומדריך למאות על מאות ילדים יהודיים מקובל, אותם חינת ברוח יהודית לאומית ונטעת בליבם אהבה לעם היהודי ולארץ יהודית.

בין הקדושים הראשונים בקובל היית. המפלצות, הנאצים, גדעו את חיי היצירה שלך בשנת 1941.

זכרך המאיר תמיד יעמוד לפנינו – בני עירך – המנציחים את שמך הקדוש.

1. משה פרל, 2. אשתו גולדה פרל, 3. בתם הקטנה שושנה, ניספו בקובל ב-1942. 5. בן דודם, בנימין פרל, 6. גיסו של משה פרל, 7. אביו של משה פרל ו-8. אמו החורגת ואחיותיו, אחיו וילדיהם, שכולם ניספו מידי הנאצים בדארוביץ, בשנת 1942.

המנציח אותם לזכרון עולם:

לייבל פרל
[מכסיקו]

לזכר בני משפחתנו

שניספו בידי המפלצות הנאציות בקובל, בשנת 1942:
ר' אלתר מצבה-קריצר (חוקק כתובות על מצבות) [וקסלבוים], נפטר; אשתו בילה, נפטרה בגטו. בריינה וקסלבוים-חארי, נפטרה; שאול חארי ושבעת ילדיהם, ניספו; משה ודבורה וקסלבוים, נפטרו; ארבעת ילדיהם, ניספו; שמואל לייב וילנצ'יק, נפטר; ארבעת ילדיהם, ניספו; הניה וקסלבוים-מושקינס, בעלה וילדיהם, ניספו; שרה וקסלבוים-פינקלשטיין, בעלה ושני ילדיהם, ניספו; לאנה וקסלבוים-קשטן, ניספתה בברזיל; בעלה שלום קשטן נפטר בברזיל. פייגל חארי-קופיט, בעלה ובנה, ניספו; ברכה טננבוים-גוז, בעלה ובנה, ניספו; צאלה טננבוים, אשתו ושני ילדיהם, ניספו. ר' אברהם וורצל ופריידה אשתו, נפטרו; מישקה וורצל-מנדל, בעלה ומשה וארבעת ילדיהם, ניספו; שרה וורצל-זפרן, בעלה וחמשת ילדיהם, ניספו; מרים וורצל-תחור ובעלה, ניספו; פנחס וורצל, אשתו וילדיהם, ניספו.

מנציחים אותם בנם, בנותיהם, חתניהם וכלותיהם, נכדיהם וניניהם, אחייניהם ואחיותיהם, שנותרו אבלים עליהם:

יעקב ושפרינצה וורצל, פינייה ונח וורצל ומשפחותיהם. מאניה וילנצ'יק-גון ומשפחתה. סאול קשטן ומשפחתו [ברזיל] וליזה קשטן-דורפמן ומשפחתה [ברזיל].

למזכרת נצח

יצחק ומרים-ליבע גונצ'ר

מקובל, שניספו מייסוריהם בדרך נדודיהם ברוסיה, בימי מלחמת העולם השנייה.

מנציחים את זכרם:

בניהם, בנותיהם, חתניהם, כלותיהם, נכדיהם וניניהם.

למזכרת נצח

סבנו משה נחום בר' יצחק שפאק ע"ה וסבתנו בילה רבקה בת ר' שמואל [שכינז'ה שמעטשעכע], נפטרו בקובל ב-1912; אבינו ר' יעקב בר' שרגא פיבל וינטר ע"ה, נפטר בקובל בכ"ו ניסן; דודינו ודודותינו: ר' אברהם אליעזר ופייגה שפאק, ר' אברהם יצחק ורחל טויביץ', ר' לייבל וחיה שטיינברג, ר' אהרן ועטל פראדליס, הדוד ר' חיים וינטר [נפטר ב-1920] והדודה מלכה, ר' משה וחנה גוברמן וילדיהם והאחיינים ממשפחת קוגן וכל קרובינו וידידינו שניספו בקובל מידי הרוצחים ב-1942.

מנציחים את זכרם:

חיים וינטר ומשפחתו

לזכרון עולם

אבי, **שמואל וולף ע"ה**, נפטר בברלין בכ"ו אדר ב' שנת תרע"ג [1913], אמי **גולדה ואחותי טוניה** עם בעלה **מוטל ארליכגרט** וילדיהם **שמואל** [מיקה] **והרשל'ה**, שניספו בידי הנאצים ב-1942 והאב, החותן והסבא ר' **אהרן בר' יצחק קורמן ע"ה**, שניספה בקיבוצה.

זכרם הקדוש יעמוד תמיד לנגד עינינו.

מנציחים את זכרם:

יעקב ומינה אברך וילדיהם.

לזכרון עולם

ר' **שמואל בר' משל שדכן**, זייפטל בת **אליעזר שדכן**, פנחס בר' **משולם גוז**, חיה **מלכה בת ר' שמואל גוזי**, **צבי**, **אליהו**, **אליעזר**, **שמואל**, **שפרינצה** וחיים. **יוסף אריה גוז**, **דוב גוז**, **ישראל פרישברג**, **בעריש פרישברג**, **רבקה פרישברג**, חיה, **הינדה**, **אסתר** ואריה **פרישברג** עם משפחותיהם, **נטע קימל**, חיה, **פייגה**, **חוסיה** ומנחם **מנדל קימל** ומשפחותיהם.

מנציחים את זכרם:

בן-ציון שדכן ומשפחתו.

לזכרון עולם

אבי **אברהם אריה אשכנזי ע"ה** (עליו השלום), אמה **מלכה רוזנברג**, **אשכנזי מהבית**, ע"ה והאבא **משה שויב** ואמא **חנה-רחל ע"ה**, שהושמדו ע"י הנאצים.

מנציחים את זכרם:

נפתלי אשכנזי

למזכרת נצח את הנפטרים והקדושים:

אבי מורי ר' אהרן וולף באלר ע"ה נ' (נפטר) כ"ה בחשוון 1927, אמי מרת שרה, אחותי בריינדל ובעלה אברהם יצחק קוזק וביתם גיסיה, אחי בן ציון, אשתו וילדיהם, אחותי ריסל, בעלה הרשל כ"ץ וילדיהם, אחותי מאליה ובעלה הרשל הנדזל וילדיהם, אחותי דובה ובעלה יענקל זוכהולץ ובתם הפעוטה. חותני ואבי ר' יוסף שרפנקר, נפטר ב-1930, חותנתי ואמי ברכה בת ר' יצחק גורטנשטיין וגיסתי ואחותי רייכל ובעלה אלטר פריד וילדיהם, רבקה ובעלה ברוך ברגמן וילדיהם, צפורה ובעלה, בליומקה, חייקה והודלה, שכולם ניספו ב-1942.

מנציחים את זכרם:

בצלאל באלר ומניה שרפנקר-באלר לזכר עולם

הורינו: נפתלי ודינצה קאפשוק ע"ה ובניהם, כלותיהם, בנותיהם, חתניהם ונכדיהם. שפסל וציופה מדניק ובניהם, כלותיהם, בנותיהם, חתניהם ונכדיהם.

מנציחים את זכרם:

אברהם בעריש קאפשוק ואיטה מדניק-

קאפשוק וילדיהם.

לזכרון עולם

אבי מרדכי בר' שמעון טויב, שנרצח ביער לייד מנייביטש, בכ"ה חשוון שנת 1926.

זכרו היקר מונצח על ידי בתו:

ביאטריס טויב-גליקין.

לזכרון עולם

אבי ר' חיים בר' ישראל וורבה, נפטר בט"ז בשבט 1918, אמי מרים בת ר' שרגא פייביש, אחי שבתי ואשתו סוניה וילדיהם, אחי אברהם ואשתו צילה, שניספו כולם במנייביטש ב-1942.

מנציחים את זכרם:

יהודה וורבה ומשפחתו

יזכור:

פייגה בת ר' משה
משה בן ר' שלום
מרים בת ר' יהודה לייב
פרל בת ר' דוב

יהודית בת ר' מרדכי שמואל
ישראל בן שרגא-פייבל
נח בן ר' ישראל שמעון
פייגה בת ר' נח
דוב בר' גדליהו.

מנציחים את זיכרם:
יוסף ואהרן בובר

זכרם

של אסתר-מלכה בלומנפלד, מוטל גילדוורג ולאה'קה גילדוורג
ע"ה,
מוניק גילדוורג ואשתו מניה ע"ה

מונצח על ידי
חיים וריבה מלמד

למזכרת עולמים

הורינו מיכל בר' לייב שיטר,
האם שרה בת ר' משה בורשטיין, אחיותינו
מלכה ובעלה שלמה גרושקא [מלודמיר]
וילדיהם, צ'רנה ובעלה ירוחימוביץ'
וילדיהם, ציפורה ובעלה מוטל קליינר
וילדיהם, אחי משה ואשתו וילדיהם, האח
משה, אשתו וילדיהם והאחים ראובן ושלמה
והאחיות פס'ל ואסתר, הדוד ר' זכריהו
בורשטיין ע"ה [נפטר], הדוד חיים-יוס'ל

בורשטיין ואשתו אסתר וילדיהם, דודה רבקה ובעלה בנציון קליין ומשפחתם והמחותנים: שמואל
ויוכד וייסברג ומשפחתם, בנציון ירוחימוביץ' ומשפחתו, משפחת קליינר, יוסף בורשטיין, מלכה
בורשטיין והשוחטים הקובלאים:
אשר ברלזון ופסח אברוך וחמי וחמותי מנדל
ופרומה שמוקלר, שכולם ניספו בקובל ב-1942.

מנציחים את זיכרם:
לייבל שיטר וילדיו
ואברהם שיטר ומשפחתו

לזכרון אבי מורי ר' אליהו בר' פנטורין ע"ה, שנפטר בשנת 1922, אמי גולדה בת ר' משה ע"ה, אחותי הנה ובעלה לייבוש שוחט ואחותי ריקל, אחי יחיאל פנטורין ואשתו בוניה ובנם אליהו, שכולם ניספו בקובל בשנת 1942 ואחי שלמה, שניספה במלחמת העולם הראשונה.

ישראל חיים פנטורין ומשפחתו

לזכרון עולם

ברוך בר' בנימין גרינבלט, נפטר ב-1940, חנה מלכה בת ר' שלמה, האחות פייגה דבורה ובעלה אפרים טננבוים ושלושת ילדיהם, האחות דובה ובעלה יוסף סגל ושני ילדיהם והאח בנימין ואשתו וילדיו, שכולם ניספו בשנת 1942.

מנציחים את זיכרם היקר:

רחל גרינבלט-פנטורין, אוסנה גרינבלט-גוישן ומשפחותיהן.

הורינו האהובים

החם והחמות בצלאל וברכה פרנקפוביץ' עם ילדותיהם חסיה וחנה'לה, ויוסף ומלכה ריט עם ילדותיהם סוסייה'לה ופרייד'לה, שניספו בחיסול הראשון, י"ז סיוון ה'תש"ב ורבקה'לה, שניספתה בחיסול השני, ו' אלול ה'תש"ב.

מנציחים את זיכרם:
פייבל ואתל פרנקפוביטש

למזכרת נצח

אבי יחזקאל בר' יואל זאב פינקלשטיין, ניספה בעשרת ימי תשובה בשנת 1942, אמי פרומה בת ר' שלמה, נפטרה בי"ט כסלו 1932, אחיי אליעזר ונחמן ואחותי בתיה, ניספו בכפר קרוגל, ליד קובל, בידי רוצחים נאציים.

מנציחים אותם
יואל וולף פינקלשטיין ומשפחתו.

למזכרת נצח

הוריי האהובים יוסף-אידל וצפורה יוסיוביץ', אחי משה ומשפחתו, אחיותי דובה עם בעלה וילדיהם, מלכה-דבורה עם בעלה וילדיהם, והאחיות חנה-בתיה ושרה, שכולם ניספו בידי הנאצים. כבוד לזיכרם!

מנציחים אותם: **שלמה יוסיוביטש ומשפחתו**
לזכרון עולם

של הוריי האהובים: אבא ברוך פרל מראדוביץ', אמא אסתר, אחיי בנימין ואשתו פייגה רחלה [ברונשטיין] ויוס'ל ושלמה. וכן אחותי האהובה חנה וגיסי יחיאל פרומר, שכולם ניספו על קידוש השם.
מנציחים את זיכרם:

רייל'ה פרל ובעלה יעקב בוצ'קובסקי וילדיהם אברהם ובנימין.

למזכרת נצח

אבי מורי ר' יחיאל מרדכי ז"ל, שנפטר בי"ז שבט תרס"ו 1906

מנציח:

יוסף פאס

למזכרת נצח

של הורינו האהובים, חמינו וחמותנו חיים וזלוטה לב, אחותנו וגיסתנו אתל וציפה, אחינו וגיסנו וולול ומשה, שניספו ב-1942.

גיטל לב-גולדצווייג
ובעלה שמואל גולדצווייג.

למזכרת נצח

אבי אליעזר בר' חיים אריה לייקר (לקח) ע"ה, אמי לאה בת ר' משה קליקה ע"ה ואחיי משה ויוסף-בר.

מרדכי בר' אביש גופן ע"ה, פייגה בת ר' שמואל הרמן ע"ה, אחותי הינדה ובעלה זיסיה וויינרויב וילדיהם אביש, יוסף ושמואל ואחותי פרל, שניספו כולם ב-1942.

מנציחים את זיכרם:

מנדל וחנה לייקר (לקח).

למזכרת נצח

הוריי האהובים מרדכי אידל ובריינה לאה וויינשל, אחותי חייקה עם בעלה ובנה, אחיי נטע ויענקל עם אשתו גיטל, דודי ראובן שורצבלט עם אשתו לאה'קה וילדיהם.

מנציחים את זיכרם:

דבורה וויינשל-רזניק ובעלה שמואל רזניק.

לזכרון

הורינו משה ורייזל הופן, אחינו איציק וצדוק, אחותנו פייגה, דודנו נאטה [מרזישישטש], דודתנו שרה ומשפחתה [ממלניצה], שניספו כולם ב-1942.

מנציחים את זיכרם:

**נאטה הופן ואחותו מנוחה
איינשטיין ומשפחותיהם.**

לזכרון עולם

אחי הקדוש בצלאל קפלן ואשתו חיה, שהנאצים קברו חיים בקובל בשנת 1942.

מנציח את זכרם:

מרדכי קפלן

לזכרון עולם

מהוריי האהובים: שמואל וחיה בלומה רובינשטיין, אחותי דבוסיה ובעלה נפתלי מובסוביץ' ואחיותי חנה וטמה ואחי ישראל, שכולם ניספו בידי הנאצים בקובל בשנת 1942.

מנציחים את זכרם:

פייגה רובינשטיין-בטר, בעלה וילדיה

לזכר עולם

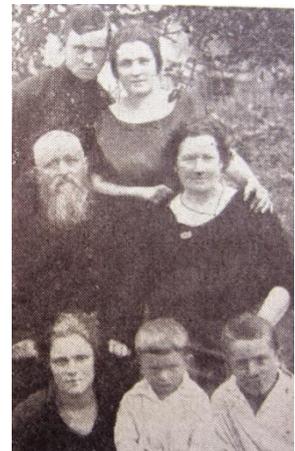
אבי **משה יצחק מלמד** ע"ה, שנפטר ב-1930, אמי **שינדל** ע"ה, שנפטרה ב-1934, אחי **פישל** ואשתו **חיה-שרה** וארבעת ילדיהם, אחי **יעקב** עם אשתו ושני ילדיהם, אחותי **חיה-איטה** ובעלה **אברהם קאמן** ושני ילדיהם ואחותי **אתל** עם בעלה ושני ילדיהם, דודי **משה קודיש** עם אשתו וילדיו, שכולם ניספו בקובל ב-1942 ודודי **חיים מלמד**, שנפטר בשנת 1927 במאצייב ואשתו וילדיהם שניספו בשנת 1942 במאצייב.
ר' **משה גלוז** ע"ה שניספה במלניצה ב-1942.
וישראל גלוז [נפטר במלניצה ב-1938]
ואשתו וילדיו שניספו במלניצה ב-1942.

מנצחים את זיכרם הקדוש:
ישראל מלמד ואשתו פרל גלוז-מלמד.
למזכרת נצח

הוריי האהובים
מוטל בר' אשר קוזנייץ ע"ה. נפטר בי"א כסלו
תרצ"א ואמי **לאה דבורה** ואחותי **מלכה** עם בעלה
שמאי אלברט ובתם **אסתר'קה**, אחותי **צסיה** ובעלה
הרשקה סקירטש, אחותי **חנה** ובעלה **יחיאל**
קריסטאלקו ואחותי **הקטנה בוזיה** ואחי **משה קוזנייץ**, שניספו בידי הנאצים
בשנת 1942.

אני גם מנציחה את כל ידידיי הקדושים, המשפחות: **קוזנייץ, אלברט, סקירטש, קריסטאלקו, שטרנברג, אשכנזי, זוסמן, ריכטר, פוקס, שויב, רוזנברג, ברוישטיין, דנציקר, צוקר, באקימר, מלצר, כאסיס, זלצר, גלייברמן, קאץ, שניידר, פלוסקר, גינזבורג ורייסישר** עם נשותיהם וילדיהם, שכולם ניספו על קידוש השם בשנת 1942.

מנצחים: **בריש קוזנייץ ומשפחתו.**

לזכרון

בעלי ואבי ילדיי **ברל פייפר** ע"ה שנרצח בידי בריונים בשנת 1919, בכפר פריוואל ליד קובל, אמי וסבתנו **פריידה** ע"ה, שנפטר בד' כסלו 1929 במאצייב, אחותי ודודתי **זיסל** עם בעלה **משה שוורצבורד** וילדיהם והמשפחות **בקר**, **שוורצבורד**, **שמש**, **פיינגלוז**, **פומרנץ** עם כל קרוביהם שניספו מידי הנאצים בשנת 1942. חברנו הטוב ביותר **מאיר קוצ'ינסקי** וחברינו **אתל ברנזון** ובעלה וילדיהם **ונחום גייר** ואשתו, שניספו ב-1942.

מנצחים את זיכרם החביב:

סימה ליבה פייפר ובילה פ.-קוזניץ

למזכרת נצח

אבינו הרשל בר' **יעקב-דוד גולדין** ע"ה, נפטר בכ"ח באב 1924, אמנו **רחל בת ר' יואל** ע"ה שנרצחה בידי הבאלאכובצים (**אוקראינים שהתנגדו לבלושביקים**) בערב ראש השנה 1920, אחינו **שלמה**, אשתו וילדיהם, שניספו באודסה במלחמת העולם השנייה, אחותנו **מירל-דבורה**, שנפטרה בג' חשוון 1935 וגיסנו **אהרון-יוסף בר' נח ניזווסטנה**, עם ילדיהם: **מלכה**, **אטיה ונח**, חתננו **פייבל ונכדיו: הרש'לה וחיה-רבקה'לה** והאשה מרת **שר'קה בת ר' נח**, אשת **ר' שמחה כץ**; **שמחה כ"ץ** ובנו **פישל** ואשתו **רייזל** וילדיהם, שכולם ניספו בידי הנאצים בליבובנה (**לודמיר**) בשנת 1942, **ומשה בר' שמואל קגן**, שניספה ב-1942 ואשתו **הינדה** וילדיהם, שניספו מידי הבאלאכובצים ב-1920.

מנצחים את זיכרם:

דוד גולדין, אטיה מלמד, מלכה זלוטניק ומשפחותיהם.

למזכרת נצח של הורינו האהובים

אבינו **יוסף בר' דב אפל**, שנפטר בכ"א שבט 1917 ואמנו **לאה בת ר' יוסף-אריה רייכשטול**, שנפטרה בט"ו כסלו 1941, דודנו ודודתנו **פישל רחל הלד**, שניספו בראטנה ב-1942, אחותנו **רחל ובעלה ראובן בר' אייזיק לייב סגל** ואחיינו **מטות נודלשטיין**, שניספו בקובל ב-1942.

מנציחים:

חיה גולדין ומלכה פורטוגז ומשפחותיהן.

למזכרת נצח של הקדושים

אבינו **צבי אריה בר' דוב הלוי בארנבוים**, שניספה בידי הבאלאכובצים בכפר ליבכין בשנת 1920, אמנו **ינטה בת ר' אריה**, אחותנו **דובה ובנה הרש'לה**, אחותנו **מלכה עם בעלה אהרן ניימאן** וילדיהם ואחינו **אברהם**, שכולם ניספו מידי הנאצים בכפר ליבכין בשנת 1942.

מנציחים האחים ברל ויוסף בארנבוים ומשפחותיהם.

לזכרון עולם

של אבי, **אריה בר' יוסף משטלר ע"ה**, שנפטר בשמחת תורה 1918, אמי **חיה-אסתר בת ר' אשר**, שנפטר בכ"ב אדר 1935 ואחי, **הקדוש אשר ז"ל** שניספה מידי הבאלאכובצים בצום גדליהו 1929 בליבכין.
כן מנציחים אנו את נשמות הקדושים **יעקב ואיטה פוקס** עם ילדיהם **שלמה ודובה**, שניספו ב-1920, בנם **משה פוקס** ומשפחתו, בנותיו **רחל ובעלה יונה וורבר** וילדיהם **ומלכה עם בעלה מוטל** וילדיהם, הגיס **אביש**, שניספה ב-1920 **וחנה שלכטר**, שכולם ניספו בידי הנאצים ב-1942.

מנציחים:

יוסף משטלר ומשפחתו.

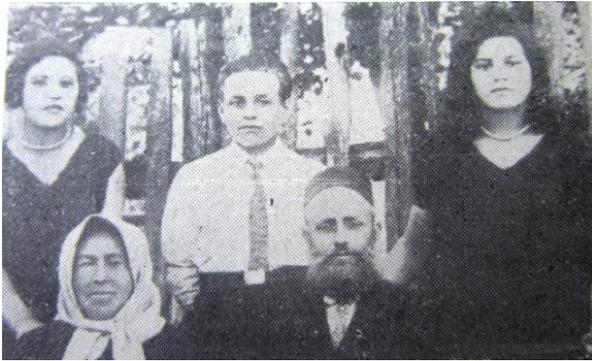

מזכרת קודש לאהובינו ויקירינו:

אבינו שלמה בר' אברהם אורדה, שנפטר בח' אדר 1938, אמנו רייזל בת שמואל, אחיותנו פרידה ובנה, פרל ומרים וגיסנו שלום שוסטר ואחינו מרדכי, יצחק ואברהם, שניספו בידי הנאצים בליבכין, בשנת 1942.
ומשה בר' אהרן הכהן, שנפטר בגיל 90 בליבכין, בניו שמואל, פרל, אטיה וישראל עם משפחותיהם, שניספו ב-1942 ושלמה, שניספה ב-1920 מידי הבאלאקובצים.

מנציחים את זיכרם:

ברל ומשה אורדה ומשפחותיהם.

למזכרת נצח.

הקדושים

הורינו האהובים, אבינו יוסף בר' שמואל הלוי סנטימר, אמנו אסתר-רייזל בת ר' זיסיה לייב, אחיותינו רחל עם בעלה וילדיהם, פרל ובנה משה'לה, יוכה עם בעלה ובנה ואחינו אברהם, שניספו בידי הנאצים ב-1942 ואחותנו דבורה עם שני ילדיה, שניספו מידי הבאלאקובצים בליבכין בשנת 1920.

אידל בר' אברהם קויפמן וילדיהם חיים, דוד וחתנם משה דכרט, שניספו בשנת 1920 והאשה גוליה, אשת ר' אברהם קויפמן שנפטרה בשנת 1918. האשה מרת שרה אשת ר' שמואל סנטימר ור' יוסף בר' בנימין סנטימר ואשתו רבקה, שניספו בידי הבאלאקובצים.

מנציחים את זיכרם:

גיטל משטלר, משה ושמואל סנטימר ומשפחותיהם.

מזכרת נצח

לסבי, ליפא בר' אשר הכהן [נפטר] וסבתי מישקה, סבי ר' דוב ואשתו חוה למברגר, שניספו מידי הבאלאכובצים והוריי האהובים והיקרים אשר בר' ליפא הכהן סוקאטשר ואמי ליבה בת ר' דוב, אחי גצל, דודיי יעקב ודוב ודודה מלכה, שניספו בידי הנאצים בליבכי ב-1942. אברהם בר' אשר הכהן ואשתו ליבה סוקטשר ובנם נחמיה, שניספו ב-1920. הילדים איצל, אשר, סרקה איטקה ומלכה עם משפחותיהם שניספו ב-1942 ואליהו ואשתו פריידה שנפטרו ב-1934 ושמחה סוקאטשר ומשפחתו, יאקל וליבה סורוקה ומשפחתם, שניספו ב-1942.

מנציחים את זיכרם:

יאנקל סוקאטשר, אשתו וילדיהם.

מזכרת נצח

משה מאיר בר' מרדכי הכהן באטר, נפטר בכ"א חשון 1918. חיה בת יעקב, נפטרה ב-1940. שלמה בר' משה מאיר הכהן, נפטר ב-1940. יצחק בר' משה מאיר הכהן באטר, שרה בת ר' משה מאיר עם בעלה ובנם, ישראל בר' משה מאיר, שכולם ניספו והגיס יצחק בר' צבי גולדין, שנפטר בא' אלול 1950 בבואנוס איירס. מנציחים:

האחים יעקב ויואל באטר

מצבת זכרון להורינו:

אבינו ר' אלעזר בר' חיים דוב הכהן קאהאן ואמנו אסתר בת ר' יוסף אריה הלוי רייכשטול, אחותנו נחמה, אחינו יוסף לייב. דודנו יעקב קאהאן ודודה פריידה וילדיהם חיים-בר, שואליק ורייזל, דודנו ישראל קאהאן ואשתו חנה וילדיהם, דוד וולף חנינזון ואשתו צירל, דוד שלמה ביבר ואשתו לאה וילדיהם פסל ויצחק'ל, שכולם ניספו בידי הנאצים ב-1942. הדוד, החם והמחותן ר' בניציון פנחס רוזשיץ [המכונה פנחס מליניצר] מקלוואן, אשתו שרה וביתם מלכה, האח והגיס שמרל רוזשיץ ואשתו רבקה קרצמן, שניספו מידי הנאצים בקלוואן ב-1942.

מנציחים האחים והילדים

פישל וחיים-בר קאהאן ואשתו סוניה

ומשפחותיהם.

מזכרת נצח

מהור"י האהובים: **שיע ואסתר קיפר**, האח הרש"ל
ואשתו **הינדה**, **דוד אידל גוטמן** ואשתו **חייקה**, **דוד יוסל**
[שניספה בידי הפולנים ב-1919] ו**דודה גיטל** ובניהם
מאיר, **אהרן**, **מנדל** ובתם **הנציה** ובעלה **הרש"קה** ובנם
והחם והחמות **יצחק ורבקה בינשטוק**, שכולם ניספו
במלניצה ב-1942.

מנציחים את זיכרם:

מוטל קיפר ומשפחתו.

זיכרון קודש

להורינו האהובים: אבינו **אברהם בר' מרדכי-וולף וולק**
[נפטר] ואמנו **שרה קויפמן-וולק**, אחינו **אליעזר**
ושמעון, אחיותינו **פניה וביילה** עם משפחותיהם,
שניספו מידי הנאצים ב-1942 בקובל.

מנציחים את זיכרם:

סנדר וואווה וולק ומשפחת גורטנשטיין.

למזכרת נצח

של הורינו האהובים: **שמשון ושרה מלכה לרר ע"ה**, האח **יודל לרר** ואשתו
חייקה כהן-לרר וילדיהם, שניספו בטריסק מידי הנאצים ב-1942. האחות
אסתר והגיס **ישעיה דייטש** וילדיהם שניספו ב-1942 בקובל והאחות
טובה לרר, שנפטרה בארגנטינה [בעיר] **לאנוס** בב' סיוון תרצ"ח –
1.6.1938.

מנציחים את זיכרם האהוב:

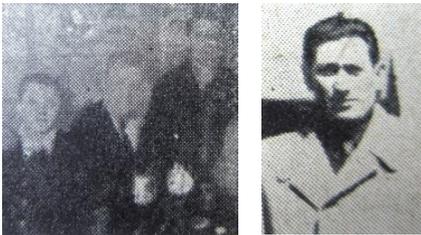
האחים יואל, ישראל ומשה לרר ומשפחותיהם.

יזכור לקדושים בבית הכנסת בקובל

חיה קוגאן וילדיה שמעון, משה והינדה ויצחק צ'יז'יק ואשתו פרל עם ילדיהם: מרימ'ל, משה, הרש'ל וברל ע"ה, שניספו בקובל ב-1942.

מנציחים את זיכרם:

אשר קוגן [בפולין] **ומשפחות צ'יז'יק** [בארגנטינה].

דוד ליפלבסקי, אשתו וילדם, שניספו בקובל ב-1942.
טוליה קליימן מקובל, שנפטר בגיל 26 בפולין בשנת 1950.

כבוד לזיכרם.

לזכרון עולם

מנציחים אנו את הורינו וגיסינו **חיים ומירל גילשלאק**, אחינו, גיוסתינו וכל ידידינו שניספו בעיירה קודץ [וואהלין] בידי הנאצים בשנת 1942.
כבוד לזיכרם!

מנציחים אותם:

מאיר גילשלאק ומשפחתו

למזכרת

סבא-סבתא, דודים ודודות עם ילדיהם, שניספו בידי הנאצים ב-1942.

מנציחים אותם:

כוליה גלפרין, מלכה גלפרין-גילשלאק, פאולינה גלפרין-ליטמנוביטש וסריטה גלפרין.

מזכרת להורינו, אחיותינו ואחינו, גיסינו וגיסותינו וילדיהם, שכולם ניספו מידי הנאצים בשנת 1942.

מנציחים את זיכרם:

אברהם יוסף ואשתו פאני גלפרין.

לזכרון עולם

ר' **שלמה פליידרמן** ז"ל מקובל, שנפטר בשנת 1937 בעיר קובל, ו**רבקה פליידרמן-גולדברג**, שנפטרה בגיל 32 בקורדובה [ארגנטינה].

מנציחים את זכרונם האהוב האשה, האם, האחיות והאחים:
פליידרמן וויינשטיין. בואנוס איירס.

לזכרון עולם

אמנו **שרה שבא וויינשטיין** ע"ה מקובל, שנפטרה בגיל 62 בבואנוס איירס.

מנציחים את זיכרה היקר: **וולוול וליובצה וויינשטיין ומשפחותיהם.**

לזכרון עולם

אבי **דוב סטולייאר**, שנפטר ב-1927, אמי **בתיה**, אחותי **חנה** וגיסי **וולף רייטר** ושני ילדיהם, שניספו במלניצה, אחותי **אסתר**, בעלה ובנם שניספו בקובל, אחי **בצלאל סטולייאר**, אשתו ושני ילדיהם ואחותי **רבקה**, שכולם ניספו מידי הנאצים ב-1942.

מנציחים את זיכרם:

יקותיאל ואשתו חייקה וילדיהם,

למזכרת נצח

אנו מנציחים את אהובינו ויקירינו:
 האחות **ינטה** ובעלה ובתם **אסתר** עם בעלה **הירש לייב**
גלוז וילדיהם, שניספו במניביץ' בשנת 1942. האח
לייבל ואשתו **פייגל** עם ילדיהם **הרש'לה** ו**חיה'לה**,
 שניספו בוולודימירץ ב-1942.
הדוד דוד רייזר ומשפחתו, האחיינית **חייקה רייזר**
 ומשפחתה וכל ידידינו וקרובינו, הקדושים שניספו בקובל

ובמלניצה בשנות החורבן העולמי השני.
סבא חיים רייזר, שנפטר ב-1914 וסבתא **ציפה** עם כל משפחתם שניספו ב-1942.

מנציחות את זיכרם האחיות:
ריקל, שרה, רייזל ופרומה
לבית באטר, עם משפחותיהן.

למזכרת נצח מיקירינו ואהובינו

ההורים: **יצחק-משה ומלכה-שרה**
קרטופליה, האחים: **זיסיה ואליעזר**,
 האחיות **פסיה** ובתה **פוליה**, **חייקה**, **פוליה**
ומינה ומשפחותיהן, שניספו ב-1942 בקובל
 ואחינו **מאיר**, שניספה במלחמת העולם
 הראשונה.

מנציחות את זכרם:

הבנות פאיה קרטופליה-מאנדלר וזלדה קרטופליה-קרוקובר ומשפחותיהן.

למזכרת נצח

של אחי יקירי **נח בר' לייב מנדלר ע"ה**
 שניספה בקובל ב-1942.
 כבוד לזיכרו!

מנציחים אותו:

בצלאל מנדלר ומשפחתו.

למזכרת נצח

אבי משה בר' פסח קרוקובר ע"ה, אמי הניה בת דוד פיירשטיין, אחי דוב ופסח, אחיותי רבקה וסוניה ומשפחותיהם, שניספו בידי הנאצים בקובל בשנת 1942.

מנציחים את זיכרם:

הרש קרוקובר ומשפחתו.

למזכרת נצח

הוריי שמואל יוסף בר' שמריהו פומרנץ ואמי דבורה בת ר' יהושע, אחותי שרה וגיסי נח וילדיהם ואחותי בתיה וגיסי אברהם וילדיהם, שכולם ניספו בקובל ב-1942.

מנציחים את זיכרם:

הרשל פומרנץ ומשפחתו.

לזכרון

הורינו האהובים שמואל בר' צבי אריה וחיה-רבקה בת ר' אברהם בויס [מניסכיז], אחיותינו בילה-איטה ובעלה אהרון קרז'נר וגיטל ובעלה עם משפחותיהם, שניספו בקובל בידי הנאצים ב-1942.

מנציחות את זיכרם:

גולדה פיינטוך ואלטה וורבה.

למזכרת נצח

של הורינו: שמואל ויוכבד ווייסברג ע"ה
אחינו שייקה ווייסברג וגיסתנו ז'ניה וילדיהם בריש ושרה'לה;
אחינו חיים ווייסברג ואשתו; אחותנו אסנה וגיסנו משה
פיינלס ובנם; דוד יוסף פלדמן ומשפחתו ומחותנינו: מיכל
ושרה שיטר וילדיהם וכל ידידינו וקרובינו שניספו מידי
הנאצים ב-1942 בקובל.

מנציחים את זיכרם:

הילדים והאחיינים חנ'צה, רבקה, משה ואיטקה ומשפחותיהם.

האב ר' שמואל וולף נסאנל, האם מרים בת ר' יעקב בלינדר, האחים מיכל ולייבל והאחות אוסנה, שניספו בקובל.

מנציחים את זיכרם:

הבת והאחות פריידה ובעלה משה וייסברג

למזכרת נצח

אבי-זקני (סבא רבא) אידל רוזנצווייג ע"ה [שכונה אידל מונישס] ואמי-זקנתי (סבתא-רבתא) מינדל ע"ה. סבי חיים גרשונוביץ ע"ה וסבתי פרידה-רבקה [שכונתה באבה] ע"ה. אבי טוביה לדרהנדלר ע"ה שנפטר בקובל בחודש ניסן 1931. אמי גולדה גרשונוביץ-לדרהנדלר, אחותי מינדל ובעלה משה קאגאן וילדיהם והאחות ליובה, שניספו בידי הנאצים בשנת 1942 והמשפחות לדרהנדלר

ושטיינברך מקובל, סוסיד ומאליאר מרובנו וגורדין מבריסק, שניספו בידי הנאצים. משפחת אשתי: האב ר' מנחם-מנדל לייב שפירא, שנפטר בחודש אדר א' 1925. האם האשה מרת שיינה-ריבה, שנפטרה בערב יום כיפור 1937. האח הניך ואשתו רבקה עם ילדיהם אסתר, יחזקאל ועוד ארבעה, שניספו ב-1942 בפולטיסק. האחות מלכה ובעלה אברהם קרייזלמן וילדיהם: מנדל'ה בן ה-18 ודבורה'לה בת ה-14, שניספו ביאדוב. האחות מישה ובעלה דוד גרברסקי וילדיהם: מינדל'ה בת ה-16, באסיה-בלימה בת ה-14 ושיינה-ריבה'לה בת ה-5 שניספו ביאדוב, במחוז וורשה וכל בני משפחתנו וידידינו הקדושים. כבוד לזיכרם.

מנציחים:

אדולפו קאהאן ואשתו גיטל שפירא-קאהאן.

יזכור

נחום ורחל זלצהנדלר, שנפטרו בקובל. יהודה ושיינדל זלצהנדלר, יעקב ושרה ניימרק ובנם, שניספו בידי הנאצים ב-1942.

מנציחים אותם בנם ואחיהם:

אהרון זלצהנדלר ומשפחתו.

לזכרון

האב **מוטל גורין**, האם **שרה**, האח **יוסף** ואשתו **ליבה**, האחיות **ריסיה** ובעלה **פייבל** וילדיהם, האחיות **שיינה רחל** ובעלה **יעקב**, האחיים **חיים ומשה**, האחיינים **שיע פישל אוקס** ומשפחתו, **ראובן בר** ומשפחתו, **דוד** ומשפחתו, **פייסי** ומשפחתו, **איטה** ובעלה וילדיהם, **דוד יעקב גורין** ואשתו **פריידה** ומשפחתם, החם והחמות **שמרל איינבינדר** ואשתו **חיניה** וילדיהם.

מנציחים אותם:

לאון גורין ומשפחתו.

יזכור

אבא **פייסי צ'יז'יק**, שנפטר בי' בחשוון 1912. אמא **פייגה**, האח **משה** והאחות **רבקה** ומשפחותיהם, שניספו בקובל בשנת 1942.

מנציחים את זיכרם:

חיים צ'יז'יק ומשפחתו.

לזכר עולם

אבי **דוד שפייזמן**, אמי **רחל**, האחיות **הני ודבורה**, שניספו בקובל ב-1942.

מנציח אותם:

זיסיה שפייזמן

יזכור

יצחק צבי וטובה שיינדל קימל, **ברכה קדיש-קימל** ובעלה **מנחם מנדל** ובנם **שלומ'קה**.

מנציחים את זיכרם בנם, אחיהם, גיסם ודודם

מרדכי מנחם קימל.

יזכור

אבי ישראל, אמי חיה-זיסל [נפטרה ב-1918], האחים יוסל וגוטמן, האחיות מלכה וגיטל עם משפחותיהם והמחותן יצחק הרש ויינר [נפטר], המחותרנת דובה, הגיסים אברהם, אשר, לייב ופייביש עם משפחותיהם שכולם ניספו בקובל ב-1942.

מנציחים אותם: **סמואל פאק ואשתו.**

יזכור

אבי יצחק וולף ואמי אסתר-הני שנפטרו בקובל והקדושים: האח שלמה ובנו יצחק-וולף, האחיות רבקה, הגיס הרשל בורשטיין וילדיהם, בני אחותי פייבל ואידל שוחט ואשתי מלכה ווקס-ניס, שנפטרה בבואנוס איירס.

מנציח אותם: **מוטל ניס.**

לזכרון

אבי אברהם-יונה פיקס ואחי שמואל בצלאל, שניספו מידי הבאלאכובצים בשנת 1920. אמי רייזל בת ר' שמעון רויזנאן מקרמנה, אחותי סרקה ובעלה אברהם מלמד מליבוונה עם ילדיהם יונה וויטיה, אחותי ביילה עם בעלה פייבל גרודנר מקובל והאחיות חנה וינטה.

מנציחים אותם: **בנימין פיקס ומשפחתו**

לזכרון עולם

אבי אריה בר' מנחם מנדל הלוי טרייסטר ע"ה ואמי פייגה בת ר' בנימין טננבוים מקוברין, אחי גרשון, אחותי חסיה ובעלה ה' למדן מרחבנו, אחיותי רייזלה וגיט'לה ודודה חיה לנצה, שכולם ניספו בקובל ב-1942. ר' אריה טרייסטר, אחד מחשובי התושבים בקובל, חסיד של הרבי מקארלין ובעל-קורא (קורא בתורה לפני הקהל) קבוע בשטיבל. היה יהודי אדוק ותלמיד חכם, היה משתתף ב"הצפירה" (עיתון עברי שיצא לאור בוורשה ובברלין מאמצע המאה ה-19 עד תחילת המאה ה-20).

מנציחים את זיכרם:

משה טרייסטר ואשתו.

זכר נצחי

אבי שמעון בר' שמואל אביגדור בוימל, נפטר בקובל בא' תמוז 1910 ואמי גיטל בת ר' אברהם משה, נפטרה בא' אלול 1919 בקובל; גיסי פאליק פירל ואחייניי ואחייניותיי רבקה, גיטל, יאנקל, ישראל'יק וברטה, שניספו בקובל ב-1942.

מנציח(?) את זיכרם האהוב:

מאני בוימל

לזכרון הילדים הנספים של משפחת קמינסקי

ליל הסדר בבית אמו של ה' איסר קמינסקי ואשתו דינצה, הנמצאת כיום אצלו בארגנטינה, מוקפת בילדיה ונכדיה: שלמה, אלקה וילנר, אברהם [אברהם'צה, שעבד בבית המסחר של אשכנזי] ופיגה-מלכה פריגל וילדיה.

ניספו בקובל בשנת 1942.

למזכרת נצח

חיים דוד ורייזל גאלסט ומשפחתם, שניספו בקובל בידי הנאצים ב-1942.

מנציחים את זיכרם: נפתלי הרץ, ורה וויקטור גאלסט.

למזכרת נצח

אבי, ר' טייזל בר' יעקב קופרשטיין ע"ה, אמי בתיה, אחיי אברהם, משה וגדליה, דוד שמואליק ואשתו וילדיהם, שכולם ניספו בידי הרוצחים בקובל ב-1942.

מנציח את זיכרם: **שמואל קופרשטיין**

למזכרת נצח נשמות הקדושים

יצחק אייזיק פיינול בר' ישראל אריה חסיד ז"ל, זוגתו רח'צי בר' דוב ואקס ז"ל, בתם חייקה, בנם ישראל ומשפחתו ובנם הבחור דוב.

גרשון דוד בר' צבי דוב ז"ל חסיד, ז"ג (זוגתו) ביני בת ה' משה אפצוק, נכדם ישראל ובנותיהם סוניה וחייקה.

גולדה בת ה' צבי חסיד-ציטרין, בעלה זיסי ציטרין, בנותיהם רבקה, דבורה, טובה ובתיה ביני ובנם צבי דוב.

משה יהודה בר' צבי דוב חסיד ז"ל, ז"ג זלדה בת ה' זלמן פריזאנט, בניהם שלמה-בינים, יעקב יוסף ומנדל.

ראובן בר' צבי דוב חסיד ז"ל, ז"ג ראניה בת הר' מרדכי ובנותיהם פייגה, בתיה-ביניה, רבקה ומרים. יצחק בר' מטות שפירא ומשפחתו, פרל בת ה"ר מטות שפירא ומשפחתה וברכה בת ה"ר מטות שפירא ומשפחתה.

מגיסם ודודם יעקב שפירא וגם אחותם ודודתם שרה רייזל בת ה"ר ישראל אריה ז"ל חסיד.

לזכר

הוריי האהובים יוסף בר' יואל חיים וחיה פוגאטש, אחי ברל ואחותי חיה, שניספו בשנת 1942. זכרונם המואר יעמוד תמיד לנגד עיניי.

מנציח אותם בנם ואחיהם: **פאליק פוגאטש.**

לזכרון

אבינו וחמנו חיים אברהם גוטמן ואשתו גננדל, שנפטרו בקובל. אחי וגיסי שפסל, שניספה ב-1942, אחותי מלכה, שנהרגה בידי הפולנים במלחמת העולם הראשונה, אחותי גולדה וילדיה, ההורים החם והחמות משה ואסתר רוזנבוים וילדיהם: שרה, חייכנה וריבה, שכולם ניספו בקובל ב-1942.

מנציחים את זיכרם: **אהרן גוטמן ואשתו**

לזכרון עולם

אבי ר' יהודא מאיר ריכטר ע"ה ואמי מלכה יהודית ריכטר ע"ה, אחיותי בתיה וחיה-לאה וכל ידידיי שניספו ברטנה ובקובל ב-1942.

מנציחים את זיכרם:

חיים שטיינברג [ריכטר] ומשפחתו.

למזכרת נצח

אבי אליעזר בר' יצחק זאב בוקלר, שנפטר בי"ט אדר 1940.
אמי איטה בת ר' אריה, נפטרה כ"ה באב 1937.
אחותי סוסיה ובעלה ברוך כיננזון (חיננזון) וילדיהם, שניספו בי"ז כסלו תש"ב בכוטישוב. אחותי פייגה ובעלה אברהם הלפרין וילדיהם ואחותי אתל ובעלה שייקה מלמד וילדיהם, שניספו בקובל מידי הנאצים בשנת 1942.

מנציחים את זיכרם: **לייבל בוקלר ומשפחתו.**

לזכרון

גיסנו ואחינו רואן זילברשטיין ואשתו יהודית וילדיהם ודוד שיע ליפלבסקי ומשפחתו, שניספו בקובל בשנת 1942. כבוד לזיכרם!

מנציחים אותם:

יעקב ורחל זמל.

לזכרון עולם

אנו מנציחים את כל ידידינו וקרובינו, אשר ניספו מידי הרוצחים הנאצים בשנים 1939-1945.

האחים ברוך ובצלאל טאניס ומשפחותיהם.

לזכר עולם

אבי איציק בר' אהרן גוליש ז"ל, שנפטר בכל שבט 1920. אמי נחמה בת ר' זאב מאזוסקי, אחותי חנה-גוטה ובנה איציק, אחותי לאה ובעלה ואחותי מינדל, אחיי אהרן ומשה גוליש, שניספו בידי הנאצים. דודי נח פייירשטיין ודודתי ינטה-צירל [שנפטרו], דודה דובה רוזנברג ושלושת ילדיה וכל קרובינו וידידינו שניספו. מנציחים את זיכרם: מאיר פייבל גוליש ומשפחתו.

למזכרת נצח

אשתי חנה וגיסתי חיה-שרה דינר, שניספו בידי הנאצים בקובל בשנת 1942. מנציח את זיכרם: אברהם גלוז, פולין.

למזכרת נצח

של הורינו: צבי קאץ (כץ), שנפטר באיסרו חג של סוכות 1917, רחל בת ר' שמואל ואשר בר' צבי וילדיהם שרה, גוליה ופרל. איסר בר' שלום בוימל, שנפטר ביום הראשון של שבועות 1919, ריקל בת ר' מרדכי ושלמה, מישיקה ושיינדל, שכולם ניספו ב-1942. מנציחים את זכרם:

נטע וטובה הינדה בוימל ומשה קאץ ומשפחותיהם.

מזכרת נצח

של אמנו רייזל ויינר ע"ע, אחותנו הניה אלפרן (הלפרין) ובעלה מינדל וילדיהם חיים'קה ונתן, דודינו, דודותינו ואחיינו: הניה וורבה וילדיה, מלכה ובעלה וילדיהם, משה ורבקה אוקסמן, יוסל ופרל ויינר עם הילדים, ברל ושושנה טורצ'ניוק, שמואל ויינר והילדים, בוזיה ובעלה, זוזיה ומשפחתם וכן שאר בני המשפחה, שכולם ניספו מידי הנאצים. מנציחים את זיכרם:

האחים ויינר [אורוגואאי].

יזכור

אנו מנציחים את קרובינו הקדושים שניספו על קידוש השם בקובל: **דוד וחם חיים נייטר**, גיס ואח **יצחק נייטר** עם אשתו **לאה בוקסר-נייטר** ובתם **בליומ'לה**, גיסתנו ואחותנו **מלכה**, גיסנו ואחינו **ברוך**, גיסתנו ואחותנו **גיטל**, גיסנו ואחינו **מוטל** וגיסנו ואחינו **דוד**.

מנציחים את זיכרם:

פסח ליטוואק ואשתו ביילקה נייטר-ליטוואק
וברל נייטר ומשפחתו.

לזכר עולם

הורינו האהובים
אליעזר ומרים קראמר ע"ה
האחים **מוניש**, **אליהו-לייב** ו**משה'לה** והאחות **חיה-גיטל**, שניספו מידי הנאצים ב-1942 בקובל.

מנציחים את זיכרם הבת, האח והאחות

ישראל קראמר ואסתר קראמר-קאלב ומשפחותיהם.

למזכרת נצח

אבינו **קהת בר' זאב דוב פרייד**,
אמנו **פרל בת ר' מאיר** [נפטרה ב-
1936], **דוד אברהם יצחק בר'**

יהודה מארדר, **דודה הניה בת ר' מאיר**, **בן הדוד שמעון באלטר**
ואשתו **ליולה**, **בת ר' אברהם יצחק** וילדם,
שכולם ניספו בקובל ב-1942.

מנציחים את זכרם היקר:

ו.ב. פרייד ומשפחתו

למזכרת נצח

הורי היקרים: הקדושים חיים ומנוחה פישר
ומשפחתם, שניספו בגטו של קובל בשנת 1942.
מנציח את זיכרם בנם: **יעקב פישר**.

לזכרון עולם

דודתי רבקה, אחיי ברל, שואל (שואל), שעפע ושלום ואחיותיי חייקה וסוסיה, שניספו בידי הנאצים
בקובל בשנת 1942.
מנציח את זיכרם בנם ואחיהם: **זיסיה וורבה**.

לזכרון עולם

אבי צבי בר' יהושע מוז, אמי הודל בת ר' שמואל, אחי דוב, אשתו וילדיהם, האחות שרה
ומשפחתה והאחות חיה-רבקה ובעלה ברל וילדיהם, האחות רבקה ור' שמעון בר' נתן ואשתו.
מנציחים את זיכרם: **שיע מוז ומשפחתו**.

מזכרת לנצח

אבי זלמן בר' צבי ואמי אתל זאק ע"ה וילדיהם:
חנה, אברהם, פרל, הינדה ושרה-ביילה,
שכולם ניספו בקובל בשנת 1942.
מנציח את זיכרם בנם ואחיהם: **גרשון זאק**.

לזכרון עולם

אחי אברהם יעקב שניידר ומשפחתו, שהתגוררו בליבוונה, אחי יוסף פנחס שניידר ומשפחתו
שהתגוררו בקובל, חמי וחמותי שלמה וגיטל לנגר, שהתגוררו בוויז'ווה ודודי מרדכי לנגר ומשפחתו
שהתגוררו בקובל, שכולם ניספו ב-1942.
מנציחים את זיכרם: **שמעון שניידר ומשפחתו**.

לזכרון עולם

אחי משה זלצר ואשתו רניה וולק-זלצר עם שלושת ילדיהם, שניספו בקובל מידי רוצחים גרמניים
בשנת 1942.
מנציחים את זיכרם האחות והגיס: **בתיה וברל ליברמן**.

יזכור לחברי אגודת יוצאי קובל (בארגנטינה)

הרשל אנגלסברג ע"ה	מאטל גז' במכר ע"ה
שלמה גוליש ע"ה	דוד בוקסר ע"ה
לייבל קווברג ע"ה	אורן ארליך ע"ה
ישראל ליברמן ע"ה	פליק פלינק ע"ה
יצחק שליאס ע"ה	מיכל מלמד ע"ה

מוסדות ויחידים שסייעו בהוצאת פנקס קובל שלנו

לרנר (האחים)	יעקב אברך
מליק ידידיה	אטלס יואל
מליק מלכה	ארדה משה
מלמד ישראל	ארליך ראובן
מנדלר בצלאל ופיה (הזוג)	אשכנזי נפתלי
סטולר יקותיאל	בובר יוסף
סנטימר שמואל	בובר אהרון
פוגץ פליקט	בוימל נטע
פוקס ברל	בטר יואל
פוקס ו-פייגליס (שותפות)	בליט ישראל
פייגליס משה	בלר בצלאל
פיקס בנימין	בלר מני
פישר זליק	בצ'קבסקי יעקב
פליידרמן ברל	בר הרש
פנדזיק שמואל	ברנבוים ו-משטלר (שותפות)
פנטורין י. ח.	ברנר לעאן
פס יוסף	גוישן מאיר
פרייד ו. ב.	גולדין דוד
פרנקפוביץ פ.	גולדצוויג שמואל
צ'יזיק חיים	גורין לאון
צ'יזיק הרש	גייטר ברל
קגן אדולפו	גלז נפתלי
קגן חיים	גלפרין א.י.
קופרשטיין שמואל	גנצ'ר כוליה
קיפר מטל	הוברמן שמעון
קיפר טרסה	הניק ישראל
קיפר מניס	וולק ואווה
קמינסקי איסר	וורצל פיגה

קפשוק	גריש	קפשוק	גריש
קרוקובר	חיים	קרוקובר	חיים
קרייזר	אסתר	קרייזר	אסתר
קרמר	זיסיה	קרמר	זיסיה
רזניק	וולף	רזניק	וולף
שיטר	ו. ו- ל. (האחים)	שיטר	ו. ו- ל. (האחים)
שיטר	משה	שיטר	משה
שנירמכר	איטקה	שנירמכר	איטקה
שר	נח	שר	נח
יוצאי קובל במכסיקו:		יעקב	יעקב
גולדברג	בצלאל	גולדברג	בצלאל
גולדברג	האחים	גולדברג	האחים
לופה	מוטל	לופה	מוטל
ליכטשיין	משה	ליכטשיין	משה
סיגל	שמואל	סיגל	שמואל
פרל	פסח	פרל	פסח
רובינשטיין	מנדל	רובינשטיין	מנדל

זוגות המתרימים שפעלו באיסוף תרומות למען ה"פנקס"
והרשמה לפרק ה"יזכור":

גברת מניה בלר, יעקב אברך
דוד גולדין, בצלאל בלר
ישראל חיים פנטורין, חיים וינטר
בצלאל בלר, יעקב אברך
לייבל שיטר, מניה בלר
מניה בלר, ישראל חיים פנטורין
ישראל מלמד, אברהם יוסף גלפרין

מילת סיום

לאחר תקופה של 18 חודשי עמל וטירחה מאומצים, סיימתי את הכתיבה והאיסוף של "פנקס קובל". עד כמה הצלחתי בעבודתי זו יוכלו לשפוט אלה שיקראו את ה"פנקס". כל מי שידע מה זאת אומרת, שאדם אחד ילקט מיסמכים, תצלומים ונתונים, יקשיב לסיפורים על אירועים והתרחשויות מפי שורת אנשים שזוכרים ויודעים לספר פרטים מהבית הישן, מפעם ומהזמן האחרון, יעבד את רוב החומר שנשלח אליו, יאתר וידלה מספרים וכתבי עת מאמרים וציטוטים ושאר עבודות הנוגעות לקובל ועל כולם יכתוב מאות מכתבים ליוצאי עירנו בשורת מדינות כדי לקבל מהם זכרונות, תמונות וחומרים אחרים למען ה"פנקס"; כל מי שישים ליבו לכך אולי יוכל לתת לעצמו חשבון על העבודה הקשה והאחרת שדרשה כתיבת ה"פנקס", עריכתו, הגהתו והכנתו לדפוס, אם ה"פנקס" שלנו נכתב לא על ידי סופר או עיתונאי, אלא על ידי אדם פשוט [עובדה שידועי ח"ן (חכמת הנסתר) בוודאי ירגישו בה], הרי שאכן זה לא נעשה על ידינו שלא בכוונה. רצינו ש"פנקס קובל" יכתב על ידי מי שהכירו את העיר ואת אנשיה, שייכתב לא בלשון ספרותית, אלא בלשון פשוטה המתארת עובדות ואירועים, כפי שאכן התרחשו ושלאחר מכן יבוא ההיסטוריון וידלה מהסיפורים מה שימצא לנחוץ.

אגודתנו רצתה להנציח את העיר החרבה קובל ואת העיירות בסביבתה על קדושיהם ולשרטט לדורי דורות את החיים היהודיים שהיו שם פעם. וזה נעשה ככל שאפשר היה לעשות לפי החומרים והמיסמכים שנאספו.

ייתכן שה"פנקס" הותיר ללא איזכור כמה מוסדות או אישים יחידים, אשר תפסו מקום נכבד בחיים היהודיים של קובל. אני מבקש להאמין לי שהדבר אירע רק מכיוון שלא ידעתי עליהם, או שלא היו לי הנתונים הדרושים, כדי לצייןם כאן ב"פנקס".

לבסוף אני רוצה להודות בהזדמנות זאת לחברים אברהם גלאז ומשה בבצ'וק [בפולין] על החומרים והנתונים החשובים ששלחו לי. תודות גם לעלמה לולה רוכווארגר-קראוויטשינסקא ויצחק פינקלשטיין [שניהם כיום בארגנטינה] – שניצלו מהגיטאות בקובל – על הנתונים שמסרו לי כעדי ראיה, מהזמן של הכיבוש הרוסי-סובייטי ולאחר מכן על חייהם של יהודי קובל תחת השלטון הנאצי האכזרי ועל ההשמדה. תודה גם לעמיתיי בני עירי: גברת אסתר קולב מדטרויט [צפון אמריקה], ישכר אלטר וי. קליינר [בברזיל], על תצלומיהם רבי הערך ועל גליונות "קול קובל" ו"חיינו", ששלחו לי. גם לידידי חברי "ועדת הפנקס": זיסיע וויינפר, נח וורצל, א.י. גאלפרין, נפתלי גולסט, יעקב אברך וי.ח. פנטורין, על עצותיהם והדרכתיהם ובאופן מיוחד לחבר לייבל שיטער [גם הוא מ"ועדת הפינקס"], על הנתונים החשובים שלו, אותם ניצלתי בכתיבת תולדות קובל. תודה והערכה מיוחדים לכל החברים שאספו תרומות על טרחתם ועל הכספים שהביאו. תודה לכל מי שעבודתו ועזרתו איפשרו את הוצאת ה"פנקס" שלנו לאור.

אני חש הכרח למלא חוב ולהדפיס תודה והוקרה לה' יעקב מושקט [מבעלי בית הדפוס "קולטור"], על עצותיו והדרכתו המקצועיות, שסייעו רבות לייפות ולשפר את הפנקס.

לכל הנזכרים לעיל ולכל אחד שסייע במשהו בעבודת הקודש שלנו, אני מביע שוב, בשמי ובשם ההנהלה של ארגון קובל שלנו בארגנטינה ובשם של הקדושים המונצחים כאן ב"פנקס" – תודה לבבית.

בצלאל באלר

נספח

תרגום המסמך המלא של הנוסח המקוצר בפנקס קובל המתורגם בעמודים 53-54

המסמך התקבל מ"יד ושם"

(הערת המערכת: לא תוקנו טעויות שנפלו כנראה כבר במקור, כמו מיקום הגיטאות בעיר וכו')

קובל

דיווח מס' 46

16 ביולי 1942, ורשה. דיווח בעילום שם שרשם אליהו גוטקובסקי, המתאר את דיכוי היהודים על-ידי הגרמנים בקובל במאי וביוני 1942.¹

קובל

קיבלנו מידע מאדם שעתה זה חזר מקובל על מצב התושבים היהודים בעיר: "עד 27 במאי [1942] היה מצבם של היהודים בקובל סביר לגמרי בהשוואה למצבם בערים אחרות. המושל הגרמני של העיר התנהג בהגינות כלפי היהודים ולא אפשר כל דיכוי. עד אז לא אורגן שום רובע מגורים מיוחד ליהודים. העננים הראשונים קדרו מעל ראשיהם של יהודי קובל במחצית השנייה של חודש מאי, כאשר התחלף מושל העיר. במקום גרמני הגון מונה רוצח, שונא ישראל ונאצי מובהק. ב-27 במאי הודבקו בעיר כרוזים המודיעים על הקמת שני גטאות. הגטו הראשון, שכונה "האריסטוקרטי", הוקם בסמוך לרחוב קוליובה ל-1,400 משפחות של אנשים עובדים בלבד (סה"כ 3,500 איש). הגטו השני היה ברובע פייאסקי ויוחד לגורמים בלתי יצרניים.¹ ב-31 במאי בערב הופיע ביודנרט מושל העיר, שיכור כלוט, כשהוא נושא חבילה של כרטיסי עבודה ל-1,400 איש. הוא פקד לחלק את הכרטיסים בין היהודים על-פי השמות הרשומים על גבי הכרטיסים.

כולם הוצאו להורג, וגם כל חברי היודנרט. באותו היום הורו הגרמנים לכנס בכיכר השוק את כל היהודים שלא קיבלו כרטיסי עבודה. בקובל היו אז 14,000 יהודים בקירוב, מתוכם התייצבו בכיכר 8,000 בלבד. כ-1,000 יהודים הסתתרו בעיר, אותו מספר של בני נוער נמלטו לכפרים סמוכים ושם הסתתרו. בסך הכל התייצבו בכיכר מעט למעלה מ-3,500 יהודים עובדים, והם לא העלו על דעתם כלל שהם נידונים למוות. הסיבה לכך הייתה שמועה ולפיה הגרמנים מבקשים לעשות סלקציה ולחסל מקצת האנשים מחוץ לעיר. ואולם, הגרמנים עשו פרובוקציה מסוימת. בשעה אחת בקירוב נשמעו קריאות בכיכר. היהודים היו בטוחים שזהו סימן שהם יכולים להתפזר לבתיהם, אך הגרמנים החלו לירות לעבר ההמון ורבים נהרגו בו במקום. מי שנותרו הובלו לכפר בחוב (Bachów), שם כבר היו קברים מוכנים, ושם הם הוצאו להורג וגופותיהם הושלכו לבורות.²

¹ לדיווח מצורפת הערה ביידיש: "גטו – ורשה 16.7.1942. נרשם קרוב לוודאי על-ידי גוטקובסקי. 4 עמודים, עותק 1, קריא." אותו דיווח, אם כי מקוצר, על המתרחש בקובל פורסם ב"ידיעות", הביטאון המחתרתי של תנועת דרור בוורשה, ב-10 ביולי 1942, ראו: ישראל שחם (נערך), עתונות המחתרת היהודית בווארשה, כך שיש: מארס 1942- יולי 1944, יד ושם ירושלים, תשנ"ז, עמ' 515-516.

¹ בקובל התגוררו ערב פרוץ המלחמה יותר מ-13,000 יהודים. העיר נכבשה ב-28 ביוני 1941, ובמשך החודש הראשון שלאחר הכיבוש נרצחו כ-1,000 יהודים. הגטו בקובל הוקם ב-21 במאי 1942, ראו: ארד, תולדות השואה – ברית המועצות, עמ' 311.

² ב-2 ביוני 1942 הקיפו כוחות גרמניים ואנשי המשטרה האוקראינית את הגטו השני בקובל שהוקם עבור הגורמים הבלתי יצרניים והובילו אותם לבורות שנחפרו בכפר בחוב, ושם ירו בהם. על פי מקורות אוקראינים נרצחו במקום כ-9,000 יהודים.

בין הנרצחים היה גם היושב ראש האחרון של קהילת יהודי ורשה, חבר מועצת העיר, מאוריצי מייזלס.² ב-9 ביוני הטילו הגרמנים כופר על האוכלוסייה היהודית בסך 1,000,000 רובל, שאותו היה צריך לשלם עד 11 ביוני. היה אפשר לשלם אך ורק במרקים. ב-10 ביוני, יום לפני המועד, הגיע ליוזנרט החדש (שהוקם יום לאחר ההוצאה להורג של חברי היוזנרט הקודם) מושל העיר ומצא בקופת הקהילה 100,000 רובל. הוא לקח את הכסף והלך. אחרי כן הורה להוציא להורג את הפועלים היהודים שנמצאו במשרד היוזנרט. בעקבות זאת הוארך מועד תשלום הכופר עד 15 ביוני, אך הסכום הועלה ל-1.5 מיליון רובל. נוסף על כך נאלצו היהודים למסור זהב, אבני חן ותכשיטים אחרים שהיו ברשותם. חברי היוזנרט ארגנו פעולה נמרצת לאיסוף נוסף של כסף ותכשיטים. ההיטל כולו שולם ב-15 בחודש ונמסרו גם קילוגרמים של זהב.

ב-14 ביוני הוציאו הפושעים הוראה ולפיה על כל הגברים לגזור את שערותיהם וללכת לעבודה ללא כובעים לראשיהם. כמו כן הוצאה הוראה ולפיה יהודים רשאים לשהות ברחובות בין חמש אחר הצהריים לשמונה בבוקר ומשתים-עשרה עד שתיים בצהריים. משבע בערב הכל חייבים להסתגר בבתיהם.

בעלי הבתים היהודים נאלצו לקבוע על בתיהם לוח עגול עשוי מדיקט בקוטר עשרים סנטימטר. עד להקמת הגטו בקובל כיהן כקומיסר מחוזי גרמני ששמו קמפף (Arno Kempf). ראו בו "גרמני טוב", אמנם לקח כסף אך יחסו כלפי היהודים היה אנושי.

כפי שכבר נאמר, הקימו בקובל שני גטאות; בגטו הראשון ברובע פייאסקי (בחולות) נכללו הרחובות האלה: יסנה, גרוטקה, ולודז'ימירסקה ומצ'יובסקה. גרמני ששמו קסנר (Erich Kassner) התמנה למפקח על הגטו. הגטו השני, (האריסטוקרטי), כלל את הרחובות האלה: המספרים הלא זוגיים ברחובות מלינרסקה וסיינקביצ'ה (מרחוב חולובקו עד רחוב שצ'לסקה), חלק מרחוב פוניאטובסקייגו, טישובסקה, ז'רומסקייגו (מספרים בלתי זוגיים), חלק מרחוב קוליובה, הרחובות פופשצ'ינה וליסטופדובה. ריך התמנה למושל הגטו השני. הגטו הוקם ב-27 במאי. באותו היום, בין שתיים-עשרה לחמש, היה על היהודים לעבור לרחובות שנקבעו. קומיסר המחוז קמפף הסתובב בעיר רכוב על סוסו והביט על המעבר. אחרי כן אף שיבח את המעבר, שהתבצע בשקט ובסדר (יושב ראש היוזנרט היה אז פומרנץ).³

ביום שלישי, 1 ביוני, בשעה חמש ושלושים בבוקר הגיע לגטו השני, (האריסטוקרטי), מפקח הגטו, שתוי כלוט, עם 1,300 (?1400) כרטיסי עבודה לפועלים מקצועיים, ומסר אותם ליהודי הראשון שפגש ברחוב. הוא הורה לו להעביר את החבילה ליוזנרט (בחבילה היו אישורים לעובדים). היהודים שלא קיבלו אישורים היו אמורים לעבור לגטו הראשון.

באותו היום הורו הגרמנים לאנשי היוזנרט והמשטרה היהודית להתאסף בשעה עשר בלילה בבניין היוזנרט. הם נסגרו במרתף והוחזקו שם עד שתיים אחר חצות. בשעה שתיים הובילו אותם הנאצים לגטו הראשון (הגטו של הבלתי מועסקים). הם אולצו ללכת מבית לבית ולגרש את כל היהודים לכיכר בז'סקי. כל יהודי הורשה לקחת עמו שלושה עד ארבעה קילוגרם של מטען. בכיכר

ראו: Guy Miron (ed.), *The Yad Vashem Encyclopedia of the Ghettos During the Holocaust*, Yad Vashem Jerusalem, 2009, p. 357.

² מאוריצי מייזלס (למעשה מייזל, 1872-1942): תעשיין, סגן יושב ראש איגוד הסוחרים. היושב ראש הממונה של מועצת הקהילה היהודית בוורשה בשנים 1937-1939. עם פרוץ המלחמה נמלט מוורשה ומצא מקלט בקובל.

³ ד"ר וויליק פומרנץ

התאספו כ-8,000 איש. הם הוצאו משם במשאיות לכפר באחוב. היהודים שנורו במקום נקברו בקבר אחים בבית הקברות בקובל. אנשי המשטרה היהודית היו הקברנים. למחרת, 2 ביוני, עשו אנשי ס"ס משפט לחברי היודנרט והאשימו אותם ששיחדו את מושל הגטו קמפף.⁴ גזר הדין היה מוות. כאשר הובלו למוות, נמלט אחד מחברי היודנרט. מספרים שגם יושב ראש היודנרט, פומרנץ, התחמק מן המוות. התליינים השאירו אותו בביתו וכעבור זמן הוא נשלח לברייסט, שם הוא חי עד עצם היום הזה.

אנשי זינדרמריה מקובל וממקומות אחרים הקיפו את כיכר בז'סקי. הז'נדרמים המקומיים הראו רגשות של השתתפות בצער כלפי היהודים, ואף היו מקרים שבהם אפשרו ליהודים להימלט מן הכיכר ולהינצל. ב-2 ביוני, לאחר הטבח, עברה המשטרה האוקראינית בין הבתים והוציאה את היהודים המסתתרים. אחר כך אפשרו התליינים למי ששרדו מן הטבח לעבור מהגטו הראשון אל הגטו השני. הגם שהיהודים לא סמכו על הציידים הגרמנים, בכל זאת הצליחו אנשים רבים לעבור לגטו השני. לאחדים גם היה מזל והם הצטרפו לקבוצות של פועלים יהודים שחזרו מן העבודה דרך כיכר בז'סקי. בסך הכל כ-500-600 יהודים עברו לגטו השני. הקבוצה האחרונה של 200 גברים, שרצתה להיכנס לגטו, נעצרה, ולא ידוע מה עלה בגורלם.

מן הראוי להוסיף שמקצת בני הנוער היהודי ברחו ליחידות פרטיזניות שפעלו באזור רטנו. לאחרונה, נמסר, שהפרטיזנים הרגו שני אנשי ס"ד. "בתמורה" לכך הם הרגו 113 יהודים מרטנו ועוד כמה אוקראינים! פחדם של הגרמנים מפני הפרטיזנים גדול. הם אינם מאפשרים למכוניות יחידות להסתובב שם.

מצד האוכלוסייה היהודית שנטבחה לא ניכרו ניסיונות להילחם נגד התליינים. ניסה לעשות זאת צעיר אחד בבית הקברות, אך הוא נהרג מיד. עוד נמסר שבמהלך הטבח בכיכר בז'סקי דיבר מורה אחד אל היהודים שהתאספו. (ה' אברויך?)⁵ הוא אמר שדמם לא נשפך לשווא ושיום הנקמה בוא יבוא. בין הנרצחים היה גם לייר - מורה מבית הספר "תרבות", פרנקפורט - מנהל בית ספר תיכון. ליד קובל נמצא גם מחנה שבויים לחיילים סובייטים. שבויי המלחמה היהודים (61 גברים) נורו מיד. מאחר שבמחנה עובדים יהודים מקובל הצליחו רבים מן היהודים הסובייטים להינצל. הם הצטרפו לקבוצות של פועלים יהודים וכך נמלטו ממוות (במחנה עובדות גם בחורות מתנועת "החלוץ").

Ring. I no. 997

המקור: כתב יד בידיש.

4 דפים, עמודים 1-5.

פורמט: 297X210 מ"מ, עיפרון כימי.

(העתק הוכן בארכיון רינגלבלום.)

⁴ מושל המחוז קמפף שירת בקובל עד סוף מאי 1942, יצא להופשה לביתו בגרמניה, נאסר והועמד לדין בידי שלטונות הרייך בגין התנהגות בלתי הולמת, לקיחת שוחד וביזוי כבוד האומה הגרמנית ונידון למוות. הוצא להורג בספטמבר 1942.

⁵ מדובר ביוסף אברך, נורה בבית הספר המקומי, אשר על סף ההוצאה להורג נשא דברים בפני תלמידיו כדי לעודד את רוחם, פנה לשליטים הגרמנים וניבא את תבוסתם, לאחר מכן נורה למוות, ראוי, קובל - ספר עדות וזכרון, עמ' 418-417, 504-505.